

Költő az, aki nem bízik a szavakban. Nem bízik benne, hogy lefednék a világot, hézagmentesen, akár a kirakós játék. S ha mégis úgy tűnik, hogy lefedik – mert adódhat ilyen látszat –, annál rosszabb: a szavak paravánként takarják a mögöttük áramló eleven életet, mi pedig a csapdájukba estünk. A szavak: címkék. De akadnak dolgok, melyekre ha címkét ragasztunk, azzal hasznavehetetlenné tesszük őket. Jó lenne néhányat leáztatni, mert átláthatatlan tőlük a világ. Már nem az élettől jutunk el a szavakhoz, hanem a szavak mondják meg, mit kell átélünk, és rögtön aztán, hogy amit átéltünk, az micsoda.

Azt tanácsolják, ne alapozzunk képlékeny benyomásainkra. Torokszorító érzés.

Ha nem szökünk ki a szavak fogságából, végünk.

Magyarázatra szorul a hurok.

A szavak, mint az elvarázsolt kastély tükrei: torz másainkat szemléltetjük bennük. Előfordul, hogy bár lefeküdtünk, s jólesne az alvás, képzeletünk a szellemvasút rémfiguráit vetíti. Kaszáló mozdulattal élénk lendülő csontvázakat, papírmásé sárkányokat, lesből támadó gyilkosokat. Mindegyiknél nyomasztóbb azonban saját magunkat folyton mások szavain keresztül látni, s tehetetlenül fogadni, ahogy a vádak önváddá alakulnak. Némely mondatok, bár talán soha nem hangzottak el, lerázhatatlan málhaként nehezednek a vállunkra.

Aki költő, tudja, hogy soha nem azt mondjuk, amit mondani akarunk, s ezt mondhatjuk úgy is, hogy soha nem azt mondjuk, amit mondunk. Mondjuk, amit mondani tudunk, s bízunk benne, hogy lesz, aki szavaink mögé hatolva mégis megért minket. Az élet, úgy ahogy van, elmondhatatlan – hiszen nem azért van, hogy elmondjuk, hanem hogy éljük. Amit mondunk, abban mégis megmutatkozhat a kimondhatatlan, és ez a költészet. A tisztázatlan, ingoványos jelentésekben húzódik meg, mint deszkában a szű. Költő az, aki mellébeszél – a telitalálat reményében. Költő az, aki tele van mondandóval, de annak mibenlétéről csak utólag értesül.

Minden lemosható, még a tisztaság is, bőrdöd alól hibáid kiragyognak.

Nem mondom meg, mi a költészet. Ha meglátom, felismerem. Egy időben, mint képzelt megbízatásához tíz körömmel ragaszkodó, megrögzött magányos otthonülő, gyerekbútoraim közül magam is rengeteget bámultam az ablakon át a fákat, hogy tudjam, sutognak, folyékonyan érvelnek, hogy tanácstalanul széttárik karjukat, vagy szigorúan összevonják szemöldöküket. Ezt én is így láttam, és én sem hallottam tapintatos, vádló szavaikat.

A világ sűrű, sötét erdő, amiben eltévedt az isten, ezért lehetünk biztosak, hogy ott van benne.

A szavak megbízhatatlanok. Már magunk sem tudjuk, mi minek a metaforája. Reggel, fejfájós kávéfőzés, mosogatás közben mi dől össze: a tényér-kupac?

A kapcsolat? Mit kell megtisztítani? A lelkünket? A poharakat? Hol kellene rendet tenni? A konyhában? Az életünkben? A tényérok törtek össze? Vagy bennünk valami? Üres kukákat borogat a szél – mintha részegek verekednének odakint. Bármerre nézünk, minden átvitt jelentéssel terhes – már csak ezért sem azt mondjuk, amit mondani akarunk. Mert nem az a lényeg.

A szavak néha brutálisan egyszerűek, és nem hazudnak.

A meghalt, azt jelenti, meghalt. Nem emlékszik halottak napján a halottaira, mert meghalt. Nem gyújt rá idegességében, mert meghalt. Nem szid össze, mert nem porszívóztál ki, mert meghalt.

Meghalt, mert meghalt. Nem él, mert meghalt.

A szavak néha brutálisan egyszerűek, mégis hazudnak – csak a brutalitásuk igaz.

Mert az ember, aki nincs itt, rágyújt.

A hosszú sorban érkező kondoleálók mind kezét ráznak veled – van, aki átölel –, és tekintetükben ott a sajnálkozás, milyen nehéz most neked, hogy az, aki meghalt, nincs. Pedig most kelt életre igazán: a legváratlanabb időpontokban állít be, hogy elszívjon egy mentolos cigarettát. Később azt veszed észre, mintha mindig melletted lenne, olyan közel hozzád, mint életében soha. Úgy érzed, még mindig tőle lopod minden cigarettádat.

A szavak kötnek össze minket a világgal, mely azzal terrorizál bennünket, hogy másként használja ezeket. Váltak állítják például, hogy a purzsalék szó, ami apád kifejezése volt a dohányzacskó alján összegyűlt szemetes morzsákra, s te jól ismered, valójában nem létezik.

Ez nem ilyen egyszerű.

„Ne maradj fenn sokáig”.

Hiánygyakorlatok.

Mielőtt elment, gondosan lecsavarta a fűtést, így képzem. Légy takarékos, mondta, a halálomból nem élsz meg, fiam. Aztán a falak hidegek és szigorúak lettek. Itt maradtál egy világban, amelyik nem ismeri a nyelveteket. Hirtelen minden a nyakadba szakad, amit apád addig – pusztá létezésével – eltakart. Lyuk maradt utána a szavak kemény téglafalán, s a nyíláson most besüvít a nyers és kimondhatatlan, tehát félelmetes valóság. Kénytelen vagy az életből eljutni a szavakhoz: kénytelen vagy költővé lenni.

Más a hangyák élete és más, amit én gondolok róla. Engem épp ez érdekel: nem a hangyák élete, nem a gondolataim, hanem a közöttük húzóó vékony, mély repedés.

Nem szeretném, hogy félreérts: azt akarom, hogy félreérts.

Ha ennyire megváltozik az életed, hogyan maradhatnának változatlanok akkor a szavak? Hiszen azok egyre kevésbé lesznek a szavaidok. Egyenként kell kiküszöbölnöd, elégetned őket, hogy meg ne fagyj. És akkor új értelmet nyernek.

Hát akkor ilyen az ébrenlét.